

УДК 316

П. Сівчук

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

РОЛЬ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ В СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЯХ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Громадська думка є одним із важливих феноменів сучасного суспільного розвитку. Зростання її впливу пов'язане з демократизацією суспільних відносин, підвищенням рівня громадянської і політичної культури, впливом інформаційних технологій тощо. Вона впливає на функціонування влади, діяльність чиновників, вирішення багатьох проблем, які в тій чи іншій мірі зачіпають інтереси широких верств населення. Оціночне ставлення громадян до актуальних проблем внутрішнього життя і міжнародної політики набуває такого значення і ваги, що його уже не можна ігнорувати.

По мірі становлення і розвитку громадянського суспільства громадська думка стає каталізатором якісного стану влади, прийняття управлінських рішень, підвищення культурного, політичного та економічного рівня населення, зниження тиску кланових бюрократичних структур на приватне життя громадян, розвитку освіти, науки тощо. Проте якісний стан самої громадської думки в умовах сучасного суспільства є досить неоднозначним і суперечливим. Завдяки зростаючому впливу засобів масової інформації, широкому виростанні інформаційних технологій, діяльності різноманітних громадських рухів і організацій, політичній владі і елітам все важче ігнорувати думку громадян при прийнятті рішень. З іншої сторони, громадська думка є достатньо нестабільною і маніпулятивною. Об'єктом громадської думки дуже часто стають проблеми запропоновані владою чи іншими суб'єктами соціально-політичних відносин, які далеко не завжди відображують інтереси простої більшості суспільства. Багато проблем просто нав'язуються суспільству і є відображенням вузькополітичних інтересів. Ці проблеми актуалізуються через систему маніпулятивних механізмів.

Використовуючи природне право і прагнення громадян бути не байдужими до всього, що відбувається в їх державі, а також брати активну участь не тільки в обговоренні, але і в вирішенні важливих проблем сучасного розвитку, багато суб'єктів політичних відносин використовують соціокультурні, етнічні, ментальні, історичні, політичні та економічні проблеми і відмінності для просування своєї точки зору, своїх рецептів вирішення проблем. Відбувається не просто диференціація громадської думки, а її дроблення і фрагментація. Різноманітні політичні сили неодноразово претендували на вираження загальносуспільного інтересу, але кожного разу виявлялося, що за тими чи іншими респектабельними програмами, маніфестами, деклараціями і заявами завжди проглядалися вузькокорисливі інтереси.

Сукупність факторів, які негативно впливають на стан громадської думки в Україні, роблять її аморфною, фрагментарною, вузько спрямованою, а також безальтернативною радикальною і суперечливою.

Громадська думка може виражатися не тільки у вербальних оцінках чи судженнях, але і в організованих чи стихійних формах поведінки протестного чи підтримуючого характеру.